

VŠB- TUO FAST, KATEDRA ARCHITEKTURY
DIPLOMOVÁ PRÁCE- TEORETICKÁ ČÁST

REHABILITACE PŘEDPROSTORU VLAKOVÉHO NÁDRAŽÍ VE VALAŠSKÉM MEZIŘÍČÍ, NOVÉ LOKÁLNÍ CENTRUM

REHABILITATION OF PRE-SPACE OF THE RAILWAY STATION IN VALASSKE MEZIRICI, NEW LOCAL CENTER

autor: Bc. Jakub Mazur
vedoucí práce: Ing. arch. Zdeněk Trefil

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Fakulta stavební
Katedra architektury

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jakub Mazur**

Studijní program: N3502 Architektura a stavitelství

Studijní obor: 3501T011 Architektura a stavitelství

Téma: Rehabilitace předprostoru vlakového nádraží ve Valašském Meziříčí -
nové lokální centrum
Rehabilitation of pre-space of the railway station in Valašské Meziříčí,
New local center

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

Zásady pro vypracování:

Předmětem zadání diplomové práce je úvodem široká urbánní analýza postsocialistického města s cílem poznat a definovat zákonitosti jeho vývoje, jeho specifika a jedinečnost (genius loci), veřejné prostory. Na základě této analýzy dojde k vytipování pro kvalitu a rozvoj města strategických lokalit, včetně definice jejich možného funkčního využití (v souladu či v protikladu k stávajícímu platnému ÚP města) a stanovení taktiky a strategie pro další rozvoj. Diplomní projekt bude řešit jednu z takto vytipovaných a definovaných lokalit formou architektonického návrhu nové zástavby.

V rámci své diplomové práce pak navrhnete novou potenciálně vhodnou urbanistickou strukturu prostoru před železničním nádražím ve Valašském Meziříčí, nově vzniklého vymístěním provozu bývalé Křižanovy pily (brownfield), který vykazuje silný potenciál pro vznik nové městské čtvrti. V projektu se dále koncentrujte na návrh objektů nového lokálního centra, kde jejich umístění, funkce a výsledná forma bude vycházet ze závěrů analýz a reagovat na současné potřeby města, především na doposud chybějící urbánní i funkční propojení této oblasti s vlastním centrem města Valašského Meziříčí.

Rozsah grafických prací:

- situace širších vztahů 1:5000
- situace 1:1500
- detaily veřejného prostoru 1:200
- půdorysy všech podlaží a střech 1:250 s ověřením charakteristického řešení 1:100
- pohledy 1:250 s ověřením charakteristického řešení 1:100
- řezy 1:250 s ověřením charakteristického řešení 1:100
- návrh řešení vzorového interiéru – půdorys, typický pohled a řez
- perspektivní zobrazení ze tří stanovišť a jedno je z interiéru
- vizualizace
- fyzický a virtuální model
- dva ověřovací detaily 1:10

Rozsah průvodní zprávy:

- 1 str. (identifikační údaje)
- 2 str. průvodní koncepční text
- 4-6str. text technické zprávy včetně zevrubného i technického popisu díla

Závěrečná prezentace:

- powerpointová prezentace,
- výkresy složené do formátu A3,
- model
- plakát velikosti B1 na výšku (počet dle rozsahu a velikosti projektu tak, aby byla prezentována základní idea navrženého díla)

Formální vybavení diplomové práce viz:

Vyhláška děkana Fakulty stavební Vysoké školy báňské - Technické univerzity Ostrava:

Organizační zajištění státních závěrečných zkoušek.

Seznam doporučené odborné literatury:

Seznam doporučené odborné literatury:

1. Camilo Sitte – Stavba měst podle uměleckých zásad
2. Tomáš Valena – Město a topografie
3. Kevin Lynch – Obraz města
4. Christian Norberg Schulz – Genius Loci
5. Robert Venturi – Learning from Las Vegas
6. Colin Rowe – Collage city
7. P. Halík, P. Kratochvíl, O. Nový – Architektura a město

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. arch. Zdeněk Trefil**

Datum zadání: 31.10.2018

Datum odevzdání: 06.05.2019

---

doc. Ing. Martina Peřínková, Ph.D.
vedoucí katedry

---

prof. Ing. Radim Čajka, CSc.
děkan fakulty

Prohlášení studenta

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně příloh vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a uvedl jsem všechnu použitou literaturu a podklady.

v Ostravě

2.5.2019

.....

podpis studenta

Prohlašuji, že

Jsem byl seznámen s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb.- autorský zákon, zejména § 35- užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60- školní dílo.

Beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§35 odst. 3 zákona č. 121/2000 sb.).

Souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB – TUO k prezenčnímu nahlédnutí. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO.

Bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona.

Bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnutou licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Beru na vědomí, že odevzdáním své práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. O vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek její obhajoby.

v Ostravě

2.5.2019

.....
podpis studenta

Anotace

Bc. MAZUR, J.: Název diplomové práce: Rehabilitace předprostoru vlakového nádraží ve Valašském Meziříčí, Nové lokální centrum. Ostrava: VŠB- Technická Univerzita Ostrava, Fakulta stavební, Katedra architektury, 2019, Vedoucí práce: Ing. arch. TREFIL, Z.

Diplomová práce se zabývá analýzou post socialistického vývoje a fragmentace města Valašské Meziříčí a následným hledáním a vytipováním strategicky vhodného místa pro upevnění a zahuštění struktury města.

Diplomová práce poté podrobně řeší analýzu prostoru před nádražím ve Valašském Meziříčí nově vzniklým vymístěním provozu bývalé Křižanovy pily, a poukazuje na potenciál nové městské čtvrti. V rámci zkoumání je kladen důraz na historický vývoj oblasti a dříve plánované propojení historického centra s železniční stanicí, který ale nebyl nikdy realizován v důsledku válečných intervencí. V projektu je pak dále řešen návrh objektů nového lokálního centra, kde jejich umístění, funkce a výsledná forma vychází ze závěrů zkoumání a reaguje na současné potřeby města.

Klíčová slova: Valašské Meziříčí, Krásno, postsocialistické město, lokální centrum, nádraží, densifikace, zahuštění, rehabilitace, komunitní centrum

Anotation

Bc. MAZUR, J.: Name of Master's Thesis: Rehabilitation of pre-space of the railway station in Valašské Meziříčí, New local center. Ostrava: VSB- Technical University of Ostrava, Faculty of Civil Engineering, Department of Architecture, 2019, Thesis head: Ing. arch. TREFIL, Z.

Diploma thesis deals with analysis of post social development and fragmentation of the city of Valašské Meziříčí and subsequent finding and selecting a strategically suitable place to consolidation and densification of the city's structure.

The diploma thesis then deals in detail with the analysis of the area in front of the railway station in Valašské Meziříčí, newly created by the displacement of the operation of the former Křižanovice saw, and points to the potential of the new district. In the context of the study, emphasis is placed on the historical development of the area and the previously planned interconnection of the historic center with the railway station, which has never been realized because of war interventions. The project further solves the design of objects in the new local center, where their location, function and final form is based on the conclusions of the research and responds to the current needs of the city.

Key Words: Valašské Meziříčí, Krásno, postsocialistic city, local center, train station, densification, rehabilitation, community center

ÚVOD

Teoretická část pojednává o vstupních údajích a informacích, včetně široké urbánní analýzy města Valašského Meziříčí, a to s cílem poznat a definovat zákonitosti jeho vývoje, jeho specifika a jedinečnost. Výsledkem těchto poznatků byla zejména skutečnost, že současným a silným nedostatkem je předprostor vlakového nádraží a nově vzniklý brownfield. Největším problémem místa je, že působí silně periferním dojmem a pocitově je silně odtržené od města. Na základě těchto poznatků vznikla urbanistická studie současné podoby, dále pak na to navázala studie společensko kulturního centra, kde hlavní myšlenkou umístění této kulturní budovy bylo naproti nádraží. Takto kulturní objekt vítá nově příchozího návštěvníka do města, jemuž pojem "Valašské Athény" nebyl cizí.

vstupní údaje řešeného území

Řešené území v rámci města	01
Řešené území- stávající stav	02
Řešené úzetmí- rozsah řešení	03
Historie města	04
Schémata vývoje města	05
Rozbor lokality dle Kevina Lynche	06
Regulační plán z roku 1939	07
Problémy a možnosti řešení lokality	09
Brownfields	10
Kulturní dění ve městě	12
Řemeslo a umění	14
Jaroslava Hýžová	15
Kulturní centra	16
Kulturní celky ve městě- původní	18
Kulturní celky ve městě- navrhované	19
Pěší spojení s centrem	20
Fotografie řešené oblasti	21
Funkce v okolí	22
Vstupy do území a dopravní struktura	23
Prostor před nádražím- současný stav	24

Rozbory města

Císařské otisky 1826-1843	25
Historická mapa zeleně	26
Místní části Valašského Meziříčí	27
Historický vývoj sídlišť ve městě	28
Morfologie terénu	29
Podlažnost	30
Dopravní struktura	31
Cyklostezky a naučné stezky	32
Zeleň	33
Územní plán	34
Veřejné budovy	35
Významné staby	36
Rozbor města dle Kevina Lynche	37
Referenmce a literatura	38

Vstupní údaje řešeného zadání

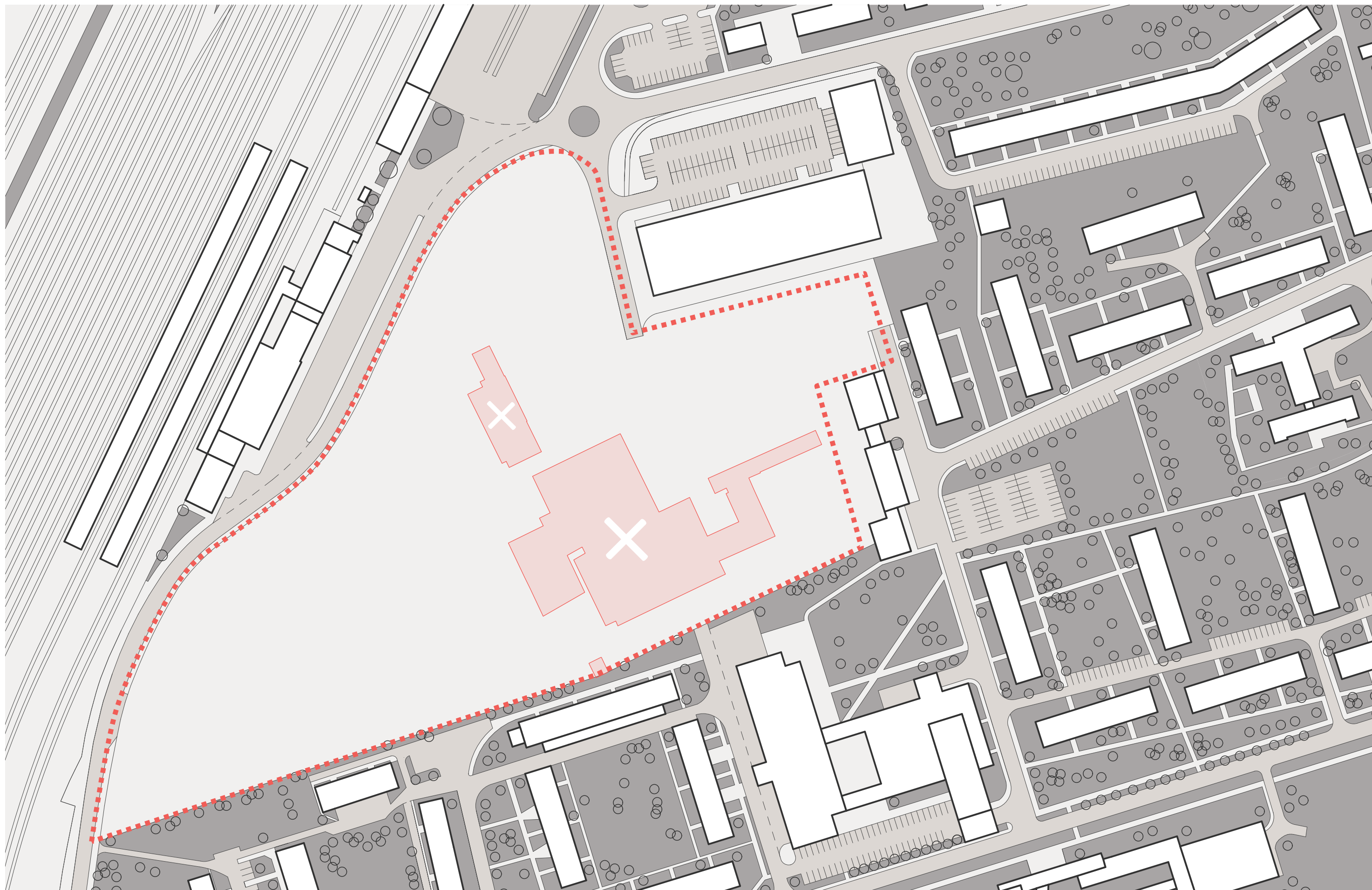

0 70 200 400m

Řešené území v rámci města

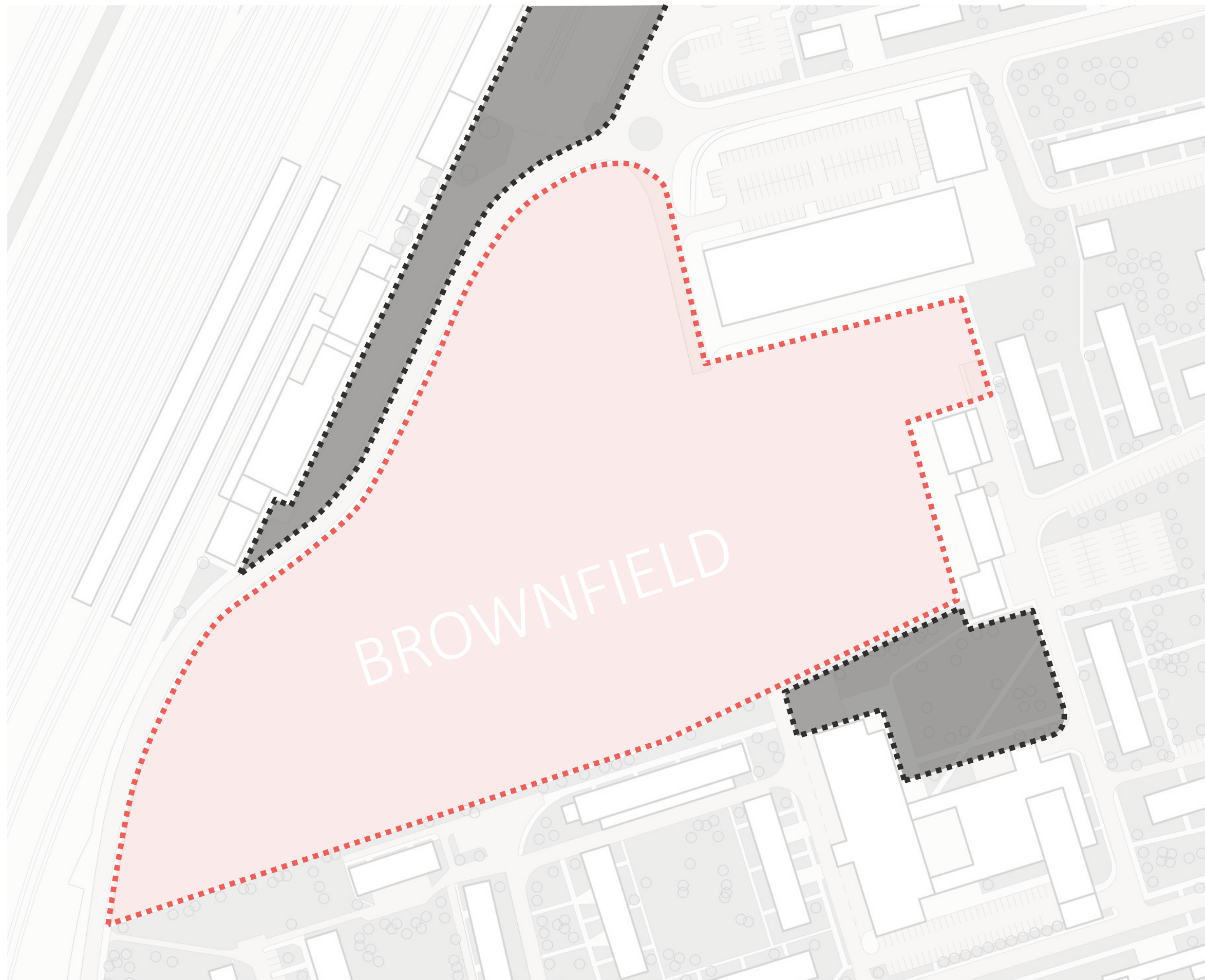

0 10 30 60m

Řešené území- stávající stav

● primární řešená oblast

● přidružené oblasti

Aby mohl být uskutečněný kvalitní návrh pro vytvoření nové městské čtvrti, tak bylo k zadání navrženo řešení samotného přednádražního prostoru a prostoru za bývalým hotelem Apollo.

0 10 30 60m

Řešené území- rozsah řešení

Meziříčí

První zmínka o Meziříčí pochází nejpravděpodobněji z roku 1297, kdy se o místě píše jako o kupecké osadě sídlící na obchodní cestě, s pravoúhlým náměstím dle plánu. O sídle jakožto městečku se začalo mluvit až od 2. poloviny 14. století, tehda patřící Pernštejnům. Pernštejnové byli přive ti, kteří v 16. století okolo města nechali vybudovat hradby se třemi branami. Každá byla pojmenována dle směru, a to na Poličenskou, Krásenskou a Rožnovskou. V té době ale již město zkupují Žerotínové, bylo to také období kdy město nejvíce vzkvétalo. Začaly se stavět objekty renesanční zděné domy s podloubím, krom toho se již dokončoval Zámek Žerotínů, ten později sloužil jako ženská věznice a vojenský lazaret.

V 17. století město strádalo, krom podvodní město sužovala také morová epidemie a mocný požár. Město bylo během 30. Iteté války vypáleno a vydrancováno nejprve Švédy, později Prusy. V polovině tohoto osudného století má město téměř dvakrát menší počet obyvatel než na začátku a spousta domů je zpustlých, k jeho postupné obnově se dostává až v 18. století.

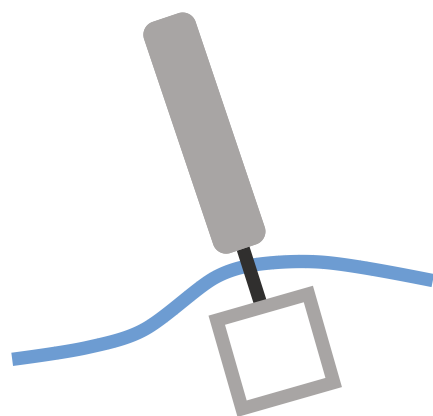
Další požár postihl město opět v roce 1865, posléze stavitelé jž nedodržují do té doby jednotu města a zazdívají se podloubí a společně s nimi mizí i renesanční štíty a mění se oriantace střešních hřebenů. Nicméně mohutné sklepy a středověké půdorysy přetrvávají. Pro město se začíná blýskat na lepší časy a začínají vznikat střední školy. Jedná se o dívčí gymnásium- první reformní gymnásium v Rakousko Uhersku, gobelínová manufaktura a dřevozpracující škola. Město také začíná být známo pod pojmem Valašské Athény.

Krásno nad Bečvou

O Krásenském městečku se poprvé dozvídáme už v roce 1297. Významná pro město byla románská rotunda z 12. století a tím pádem je Krásno pravděpodobně starší než Meziříčí, i když mnozí hrdí Meziříčané tvrdí, že první zmínka o městě byla až roku 1491. Jednalo se o vesnici s velkorysou návsi, které vzniklo od brodu podél obchodní návsi. Jednotná esence Krásna nakonec zmizela s výstavbou dopravního propojení směrem na Vsetín.

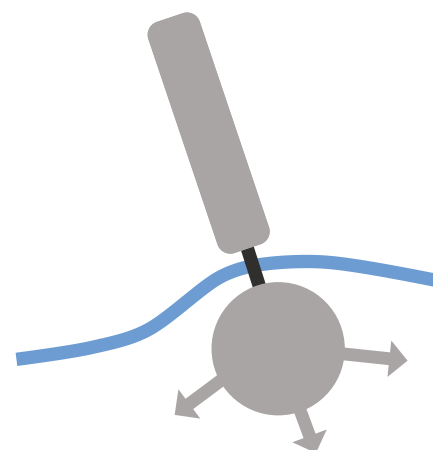
Valašské Meziříčí

O vytvoření jednoho celku, jednoho města se spekulovalo již od 16. století, město jak jej známe dnes nakonec vzniklo až o pár staletí později, tedy v roce 1924 kdy dochází k definitivnímu spojení Krásna nad Bečvou a Meziříčí, a tím se tak stává největším městem na Valašsku. Do roku 1939 se ve městě nacházela navíc synagoga a židovský hřbitov. Silným momentem novodobé historie byl rok 1952, kdy se na náměstí vysázel vánoční strom. V 60. letech pak dále začala výstavba areálu DEZA, dodnes velmi podstatného podniku pro město. Krom toho také začalo budování nemocnice. Po celých 110 letech město ztrácí pozici okresního města, to zůstává pouze městu Vsetín, Valašské Meziříčí se stává také městem sklářského a chemického průmyslu. Svým známým pojmenováním Valašských Athén si město snaží připomenout alespoň díky pořádání mezinárodních festivalů v hudbě a poezii.

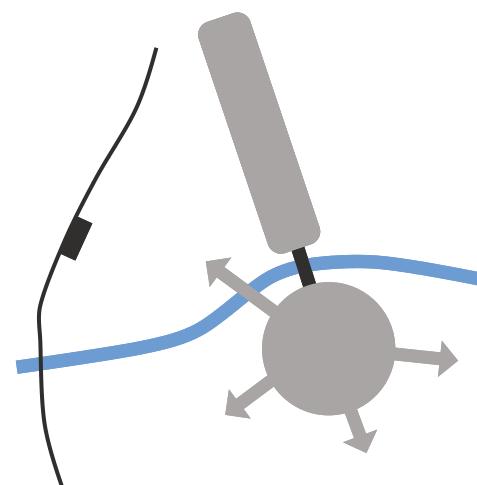
1717

Vesnice s velkorysou návší a opevněné město, spojeno mostem. Do města se vjíždělo třemi branami

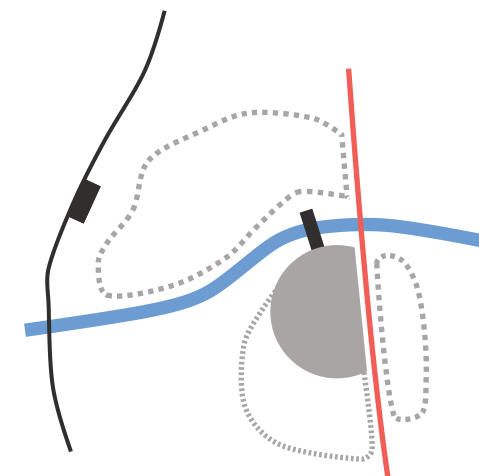
18./19. stol.

S bouráním hradeb se začalo v devatenáctém století. Dnes již neznáme průběh hradem, a ani přesnou polohu městských bran, můžeme se tedy jen dohadovat. město se následně mohlo rozvíjet směrem ven ze své původní kompaktní podoby. V této době se také zřídil dopravní zátah ve směru východ- západ

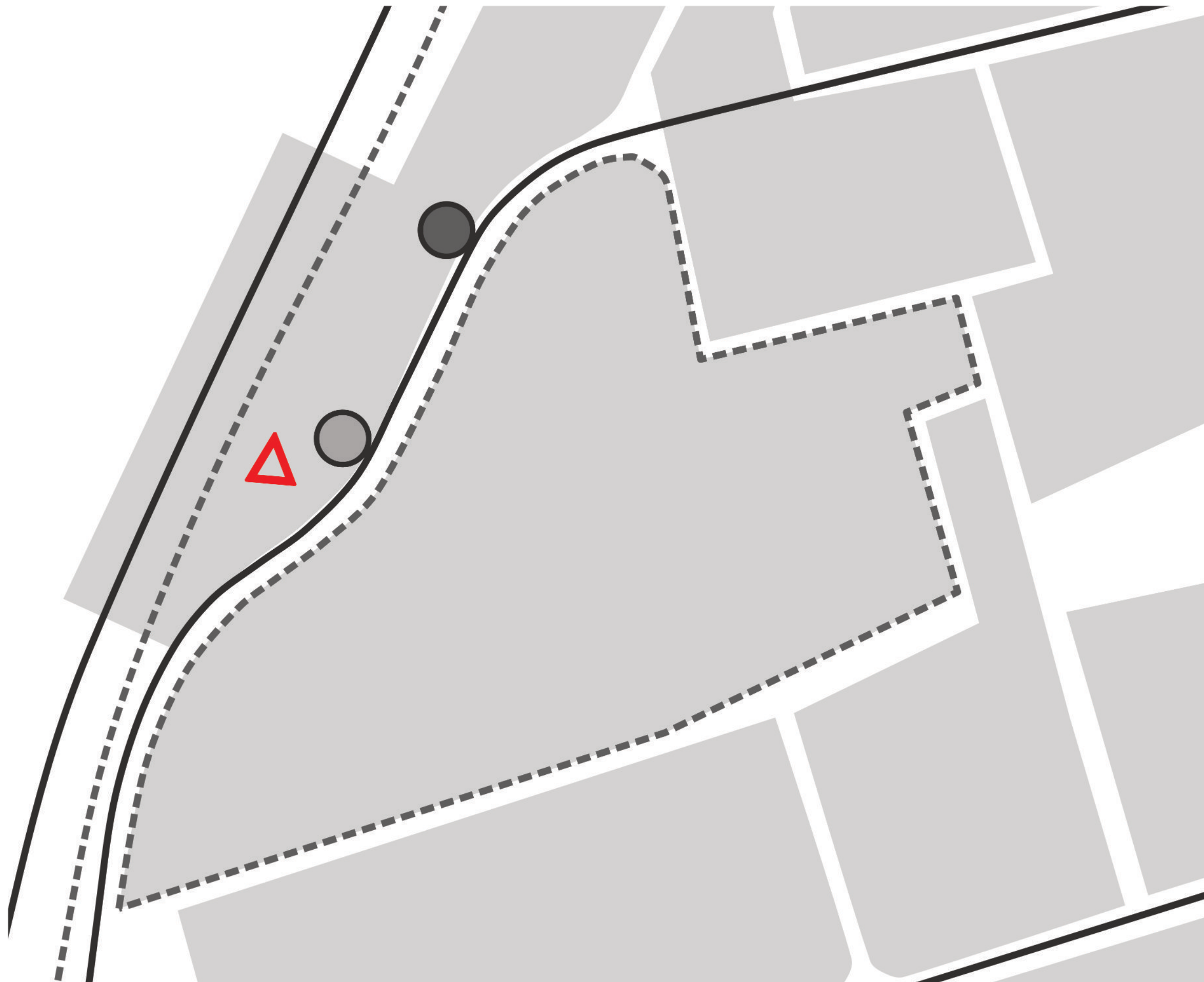
1880

Roku 1883 se položila trať Hranice-Vsetín, později přibývají další města jako Křoměříž, Místek a další a město se tak stává velmi významným železničním uzlem, včetně odstávky mezinárodních rychlíků. Silný potenciál tak dostává oblast dnešního sídliště Křižné, mezi centrem města a nádražím. Také nadšení z prvních aut napomohlo k jejich využívání i ve velké blízkosti náměstí, zejména na spojnici sever-jih.

1980

Největším a nejmocnějším zásahem do města byla výstavba silnice kolem historického jádra, která tehdejší strukturu naprosto rozbila. Výstavba se odehrála v 70. letech. Silnice naprosto změnila jeho okraj a pokračovala přes nově vystavěný most přes Krásno, čímž nenávratně zničila strukturu tohoto malebného městečka. Město se pak dále rozfragmentovaně rozrůstá za silnicí a na straně Krásna mezi centrem a nádražím.

Valmez, město bariér

Rozbor byl vytvářen na základě knihy *Obráz města - Image of the city* od známého Amerického autora Kevina Lynche z roku 1960.

Kniha se zabývá rozbořem místa z pohledu uživatele, i z laické veřejnosti. Mnohdy se jedná o více subjektivní hodnocení, nicméně z analýzy jasně vyplývá – ať už jste laik nebo ne, že Valašské Meziříčí je město bariér. Osobně jsem jako největší bariéru města vnímal ve formě Křižanovy pily, brownfield na velmi významném místě, které je zcela jistě charakterizováno jako jedna ze vstupních bran města. Pro město není přínosem, aby takto významný dopravní uzel byl takto silně separován od zbytku města.

- Trajektorie
- - - Bariéra
- - - Zóna s bariérou
- △ Významný objekt
- Automobilový dopravní uzel
- Pěší uzel

0 10 30 60m

Obr. 1 - Vítězný návrh na regulační plán města, 1939, Václav Hlinský, Richard F. Podzemný, Antonín Tenzer

Plán, který mohl vše změnit

Nadějný vývoj meziříčské architektonické scény silně ovlivnila druhá světová válka v letech 1939-1945. Nicméně Během válečných let, kdy byla výstavba omezena a později zcela pozastavena, město pořádalo několik architektonických soutěží.

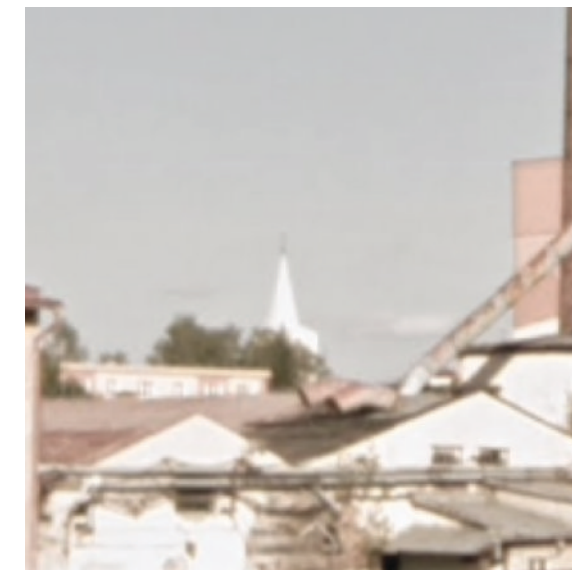
V roce 1939 Meziříčí obývalo necelých 9000 obyvatel, přitom kanalizace a vodovod do té doby existoval pouze v plánech. Z pohledu urbanismu se ale stále jednalo o dva sídelní útvary, které byly od sebe odděleny řekou- protékající Rožnovskou Bečvou. Krásno ležící na poměrně rovném terénu, oproti tomu Meziříčí, které vyrostlo na strmější vyvýšenině. Okolí obou náměstí bylo poměrně hustě zabydleno, dále od nich se však rozměľňovalo a město nejvíc sužoval rozvoj motorové dopravy, jelikož hlavní komunikační spoj ze Vsetína do Hranic vedl přes jediný most a oboje tato náměstí. Tento poněkud nesourodý růst města se měl usměrnit novým regulačním plánem.

K jeho přípravě byli přiznání architekti narození v Meziříčí, případně ti, kteří v něm dlouhodobě žili. Jednalo se o Josefa Místeckého- Bohumíra Kupky, Antonína Tenzera, Aloise Balána a Václava Hlinského- Richarda F. Podzemného.

Března roku 1939 porota složená z městské rady, dotčených úřadů a architektů Bohuslava a Cohlara Fuchse a přisoudila první cenu pražským architektům Hliskému, Tenzerovi a Podzemnému společně s Aloisem Balánem. Hlavní myšlenka obou řešení je velmi podobná. Pražská trojice architektů byla oceněna za vnitřní komunikační síť. Balán dle nich dobře vyřešil dálkové komunikace díky odklonu průběžné dopravy z centra.

Architekti se rozhodli novou zástavbu odstupňovat od relativně kompaktně zastavěného jádra a obklopili jej domky v zahradách. Také se drželi teorie zónování městských částí, a to tak, že ve městě rozvrhli zóny obytné, rekreační, obchodní, ale také průmyslové. Tyto nově navržené čtvrtě získaly nová centra s kostelem nebo veřejnými objekty. Návrhy se také shodný k využití nezastavěné severo-západní části města, kde vytyčili novou hlavní třídu od nádraží směrem na centrum. Takto navržená hlavní třída umožňovala průhled od nádraží k nově plánovanému centru s veřejnými objekty u Bečvy. Zástavba měla mít charakter řádkové zástavby okolo tohoto bulváru. Na doporučení poroty měli vítězové zpracovat regulační plán. Bohužel toto nebylo nikdy z důvodu válečných intervencí realizováno. [1]

Výhled na město

Plán řešil propojení s centrem a vytváření nového veřejného prostoru. Řešením byla diagonála přes území, lemována liniovou zástavbou, dotvářející ulici. Součástí návrhu bylo umístění veřejného objektu (červeně). Kouzlem návrhu bylo také vizuální propojení s centrem, směrem od nádraží na kostelní věž.

Tento moment je stále realizovatelný i dnes a skýtá silný potenciál. Následná urbanistická studie se tímto podařeným plánem tvůrců předešlých inspirovala.

Problémy oblasti:

- vzniklý brownfield po odstranění Křižanovy pily
- bariéra mezi nádražím a městem

Cíle urbanistické zástavby:

- využití potenciálu vzniklého zastavitelného prostoru
- vybudování městského prostoru s funkcí obchodu, služeb, bydlení a parkování
- využití brownfieldu za účelem vybudování chybějícího propojení mezi nádražím a centrem města

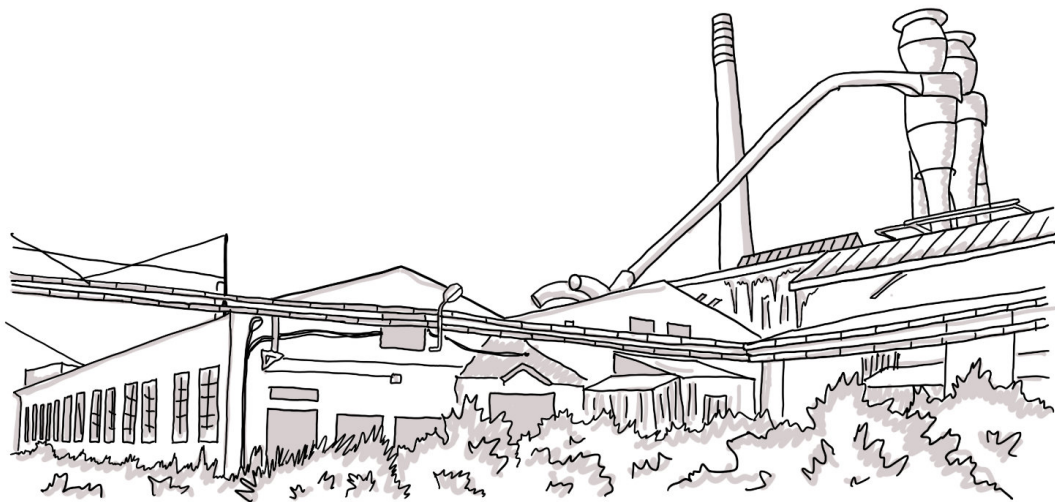
poptávka města:

- komunitní/kulturní centrum
- obchodní prostory
- pracovní příležitosti
- tržnice
- bydlení
- reprezentativní hotel

navržené možsoti zastavění:

- Obchodní funkce v parteru, bydlení
- Samostatné obytné objekty
- Kancelářské prostory, co-working, startupy
- Hotel
- Kulturní objekt- "vstup do města kultury kultúrou"

Co jsou to brownfields?

Na vysvětlení problematiky je třeba si ujasnit, že je zde spousta definic jak definovat brownfield. Významný rozdíl je mezi evropským a americkým pojetím. V evropském pojetí je brownfield nedostatečně využívané, opuštěné a prázdné území, které může ale také nemusí mít zátěž na životní prostředí nebo ekologii obecně. Jedná se o území, na kterém skončilo předcházející užití a trh jej již nebyl schopen bez nějaké intervence znovu využívat. Nicméně záleží také na místních okolnostech. Nutno si také uvědomit, že mnohdy může být brownfield ještě částečně využíván. Jednu z bariér ve znovuvyužívání brownfieldu je skutečnost, že nemůžeme exaktně říci, zda se jedná či nejedná o brownfield.

Definice, která byla akceptována v Evropě a brownfieldy vystupuje říká, že se jedná o plochy, které:

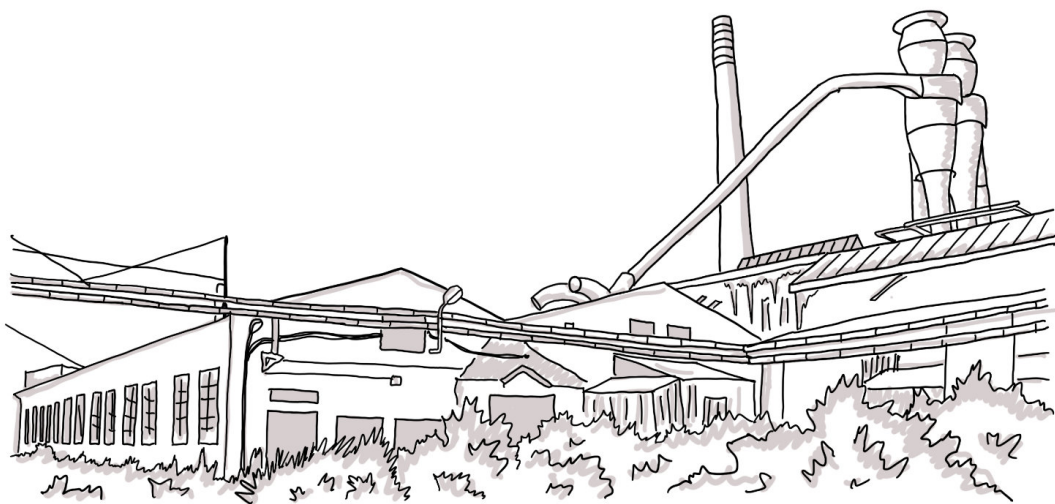
- a) Jsou dotčeny předešlým využitím a užíváním okolí
- b) má současné nebo předpokládané problémy s kontaminací
- c) jsou zejména v městských oblastech
- d) jsou nedostatečně využívány nebo naprosto opuštěné
- e) vyžadují akci, která by jenavrátila k znovu využívání

Nejkomplikovanějším problémem je nerozeznání problému. Dalším rizikem je nedostatek údajů či měřítek, jak extenzivní mohou brownfieldy být. Toto je nemožno konstatovat, pokud nejsou jasné stanovené definice, a to ohledně nedostatečného využívání půdy, případně rozdílné druhy a parametry takového území, nicméně nejsou žádné registry takovýchto území a ani odhady či zmapování. Ale i po uvedení si problému, jeho řešení nemusí být vždy jasné a přímočaré. Do jaké míry je nesnadné likvidovat brownfieldy je ukázáno například v Anglii, která jako jedna z mála zemí, kde existuje dlouhodobá politika, a to v užívání země- podpora znovu využití brownfieldů, jejich monitoring znovu využívání na národní úrovni. Díky tomuto jsou dostupné dlouhodobé srovnatelné údaje. Zhruba po třiceti letech úsilí ve znovuvyužití hektarů půdy brownfields bylo dosaženo jen nepodstatného snížení v absolutní velikosti území brownfieldů.

Absolutním vítězstvím v tomto případně ale nakonec bylo, že se rozsáhlá území brownfieldů nezvětšovala a mnoho hektarů dříve nevyužité půdy bylo renovováno a navraceno zpět k novému a prospěšnému užití.

Brownfieldy můžeme také dělit do jednotlivých kategorií dle původního užití, a to na průmyslové, vojenské, železniční a dopravní, zemědělské, institucionální, kulturní, rekreační a obchodní. [2]

Čím nahradit Brownfields?

Na pozici současných brownfields by měly vzniknout nové městské čtvrti, tak tomu je i v řešené oblasti této diplomové práce. Úkolem takovýchto brownfieldů je vytváření nové městské čtvrti, které podpoří vývoj různorodých a silných komunit, a které si vytvoří pozitivní vztahy ke čtvrtím, která již existují, a která mnohdy také potřebují zlepšení. V našem případě se jedná o přednádražní prostor a Křižanovo sídliště.

Územní plány pro takto nové obytné soubory mohou patřičným způsobem ovlivnit rozvoj silné místní identity, krom toho také zabezpečit takovou veřejnou vybavenost, která by napomáhala s rozvojem společenského života a odpovídá požadavkům a potřebám místních obyvatel. V našem případě se doplňují funkce přechodného bydlení, multifunkční objekt nabízející pracovní příležitosti a komunitní centrum nejen pro danou lokalitu.

Jedny z hlavních principů pro vytváření nových komunit spočívají zejména v následujících opatřeních:

- Různorodost funkcí a uživatelů
- Infrastruktura i služby jsou udržitelné, případně nabízejí možnosti dalšího růstu
- Tyto nové čtvrti mají místní středisko v pěší dostupné vzdálenosti
- Prostorové rozložení ulic podporuje pěší i cyklistický pohyb
- Do života čtvrti je integrováno množství otevřených prostorů

Tyto udržitelné čtvrti by měly mít nejen aktivní polyfunkční centrum, ale případně by měly přilákat různorodé obyvatele s rozdílnými strukturami a požadavky na bydlení. Ku příkladu umístění bydlení a zaměstnání by mělo být v hustějších částech areálu, samozřejmě v blízkosti veřejné dopravy. Také je možnost mít smíšené formy podnájmu budov a vlastnictví, které budou odrážet různorodé potřeby budoucích a existujících domácností.

Co se týče veřejných prostorů, tak ty by měly být v integrální součásti krajinářských struktur u větších celků, včetně důležitých ekologických oblastí jako vodních cest, zelených pásů, u menších dále výsadba v ulicích, výsadba na parkovištích, zpevněná i krajinářská náměstí a sportovní či dětská hřiště. [2]

Kulturní dění ve městě - historie

V minulosti byly ve Valašském Meziříčí různé organizace zabývající se kultúrou. Jednou z nejstarších byl čtenářský spolek, který byl založen 23. listopadu roku 1862, a to včetně jeho mužského pěveckého sboru nesoucí název "besedě hudební, zpěvní a deklamatorní". Roku 1909 byl založen spolek Veřejná knihovna a čítárna, ten tak navázal na činnost dřívějších spolků zaměřených na čtení a vzdělávání. Tento spolek pak užíval dvě místnosti v městském Mikyšově domě a to od roku 1913. Městská knihovna byla zřízena roku 1922 a to v bývalé radnici města Krásno.

Roku 1883 byla založena Muzejní společnost, ta začala shromažďovat exponáty a roku 1884 byla zřízena jejich stálá expozice. Nejdříve v radnici, posléze v objektu Městské spořitelny. Od roku 1950 pak Muzeum Valašského Meziříčí sídlí v zámku Kinských v Krásně. Roku 1964 došlo ke slučení několika muzeí do subjektu nazývaného Muzeum regionu Valašsko. Centrála tohoto muzea sídlí v nedalekém Vsetíně, ve Valašském meziříčí jsou pouze expozice Muzea regionu Valašsko umístěna stále v zámku Kinských. Tento zámek obklopuje revitalizovaný Zámecký park, ve kterém se nachází letní kino, amfiteátr, dětské hřiště a také Jurkovičův altán.

Později na tyto činnosti navázala Občanská beseda, následně pak Měšťanská beseda. Podstatnými kulturními organizacemi byly spolky OREL, DTJ a SOKOL. Tyto organizace nejen cvičily, ale pořádaly koncerty, besedy, zábavné večery, přednášky a hrály divadlo. Obdobně to bylo i s ostatními spolky jako školy, hasiči či náboženské organizace. Posléze v 50. letech se objevuje snaha všechny tyto aktivity sloučit pod jeden celek. Zprvu se jednalo o kluby odborářské, posléze od roku 1961 to byl celoměstský klub pracujících. Z něj vzešlo v roce 1972 Jednotné kulturní zařízení (dále jen JKZ). Tento spolek měl sídlo v zámku Žerotínů. Roku 1969 vznikl klub Mlok (Mládí okolo kultury), který byl pro vybudování klubového zařízení pro mladé, ten od roku 1971 sídlil ve sklepních prostorech zámku, oficiálně také nazýván Klubem mladých (M-klub). Od těchto let se datují činnosti Filmového klubu a Klubu přátel umění. JKZ je také zřizovatelem folklorních sborů - Bača a Mezříčan. Také pěveckých sborů Hedvika či Beseda, divadla Schod a hudebních kapel, ku příkladu Ciment. Také byla zřizovatelem známé kapely Mňága a Žďorp, ještě než se stala profesionální kapelou.

Roku 1986 byla zřízena galerie Kulturního zařízení města, a to v budově kina Svět, kde mimo jiné vystavovali svá díla také místní i jiní výtvarní umělci. V roce 1929 se postavila malá dřevěná hvězdárna místními zájemci o astronomii. Nesla název "Kolňa badajna" na Stínadlech. V roce 1955 se kousek opodál postavila nová hvězdárna, která se od roku 1964 rozšířila o další pracoviště. [3]

Kulturní dění ve městě - současnost

V současnosti je kultura ve městě zajišťována městem zřízenými organizacemi, což jsou Kulturní zařízení města, které zařizuje provoz Galerie Kaple, Galerie Sýpka, kino Svět, amfteátr v zámeckém parku a mimo jiné také galerijní centrum v zámku Žerotínů. Krom zmíněných město zajišťuje provoz Městské knihovny Valašského Meziříčí, Klub důchodců, Domeček- středisko volného času, základní a mateřské školy a jiné. Dále jimi jsou organizace zřizované Zlínským krajem, tím je například Muzeum regionu Valašsko, Hvězdárna Valašského Meziříčí, Základní umělecká škola Alfreda Radoka a jiné.

Nicméně je zde více organizací, neméně významných. Jedná se například o restauraci Přístav s uměleckou scénou, kavárna Rosso-Nero, Soukromý hudební obor Jana Šoltyse, Základní uměleckou školu B-Art, Schlattauerova kavárna, Moravská gobelínová manufaktura a Soukromý výtvarný obor H. Kocourkové. Dále také folklorní soubory jako Bača, Meziříčan, Polajka apod. Co se týče lidové kultury, tak většinou ve formě různých zábav a společenských akcí realizují místní hasičské sbory, tělovýchovné jednotky a různé spolky a organizace.

Mezi nejvíce významné akce s regionálním, až nadregionálním významem jsou Moravský festival poezie a Mezinárodní festival cimbálu. Dále jimi jsou Krásenský zvoneček, Gulášfest, Babí léto, Valašský Špalíček, Den dětí, Cena města, Mateřinka nebo třeba Tanec Valmez. Dále také divadlo SCHOD.

Velmi významnými nositeli a šířiteli kultury a kulturních tradic města jsou mimo jiné orchestry, soubory, hudební kapely a podobně. Především se jedná o dříve zmiňované Mňága a Žďorp, Akustik Rauš, Canon, Komorní žestě, Kandrači, Občanské sdružení cimbalistů, Mužský pěvecký sbor Beseda a ženský Hedvika. Dále třeba dětský sbor Broučci a nebo dětský pěvecký sbor MIBIDIZO. Mezi folklorní soubory a muziky patří Bača, Meziříčan, Polajka a Ovečky.

Spolková činnost ve městě je zastoupena Muzejní společností a Valašským krajkářským a řemeslným spolkem. Publikační činnost pak dále Valašskou Univerzitou, Valašskými Athénami a další. [3]

Řemeslo a umění ve Valašském Meziříčí

Budeme-li se bavit o uměleckých předmětech v regionu, mnohdy nebudeme jednoznačně schopni stanovit hranice, zda se jedná o umění, užité umění, umělecké řemeslo nebo řemeslo samotné. Co se týče uměleckých předmětů, tak Hannah Arendtová mluví o nich jakožto o věcech,

“jejichž podstatou je mít vzhled a být krásné” (ARENDOVÁ H. 1994, s. 143).

Takovými předměty mohou být zcela jistě ku příkladu sochy či obrazy. Obecně se ale jedná o velice subjektivní pohled a jak danou problematiku člověk vnímá, zda se jedná o krásu věci, nebo jeho účelovost. Umělecké řemeslo se běžně zabývá spíše účelností, kdežto užité umění se zabývá více krásou předmětu.

První podstatnou událostí regionu a jeho výtvarného umění můžeme datovat až do roku 1895, kdy se v Praze uskutečnila Národopisná výstava. Tehdy Valašský pavilion upoutal pozornost návštěvníků k regionu. Autorem pavilonu byl tehdy Dušan Jurkovič. Od roku 1907 existovalo také Sdružení výtvarných umělců moravských. K jejich významným představitelům na Valašsku patřili malíři B. Jaroněk a A. Mervant.

Pro dvacáté století byl ale zcela typický nárůst zájmu okolo řemesla a lidového umění. Významnou osobností této doby byl ku příkladu Alois Jaroněk, který se věnoval malbě na sklo nebo tapisériím. V novém kulturním objektu se plánují dílny pro komunitní workshop, která nesou odkaz řemesla jenž bylo pro Valmez vždy charakteristické. [4]

Obr. 2 - Jaroslava Hýžová, ak. mal.

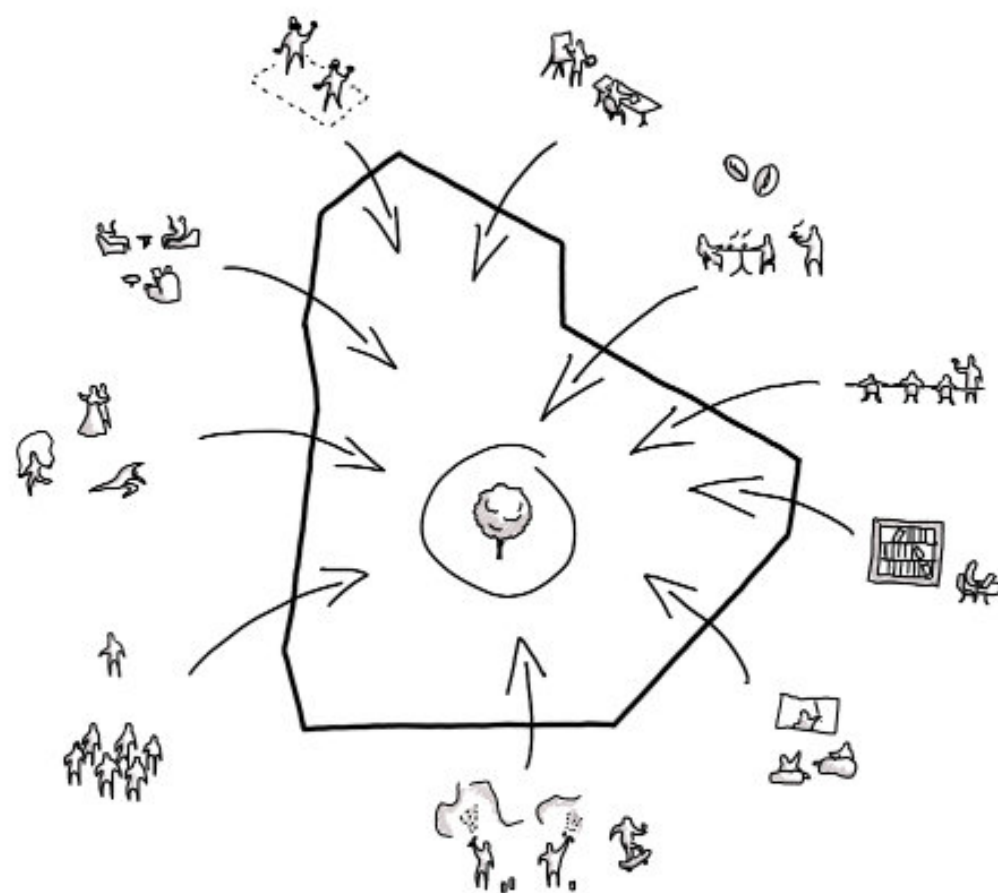
Jaroslava Hýžová

Plánovaný kulturní objekt by mohl dostat svému jménu také jako výstavní galerie známé osobnosti Valašského Meziříčí. Je jí malířka Jaroslava Hýžová, která má ve Valašském Meziříčí svůj trvalý odkaz v podobách obrazů zdobících veřejné budovy. Umístění malé galerie s exponáty známého místního umělce by podpořilo myšlenku kulturního objektu v nové zástavbě, jako objekt vítající návštěvníka vstupujícího do města s až nadregionálním kulturním významem. Kulturní objekt s takovýmto záměrem by také podporoval myšlenku genia loci- ducha místa- kdy by se z kulturního objektu částečně zasvěceného osobnosti posílila vazba na místo, město.

Jaroslava Hýžová se narodila v Prostřední Bečvě, zemřela 4.3.1992 ve Valašském Meziříčí. Studovala gymnázium a učitelský ústav v téže městě, následně působila jako učitelka na mnoha valašských, ale i hanáckých školách. Dále studovala na malířské škole spolku Mánes v Praze.

Posléze se usídlila ve Valašském Meziříčí, kde malovala. Svou tvorbou zobrazovala zejména lid a krajinu rodného Valašska, která byla jejím nejčastějším námětem. Postupem času byla stále více zaujata malebností a velebností tvarů valašské krajiny. Její obrazy jsou rozesety po celém Valašsku, ale i mimo tento region v soukromých sbírkách a řadě galerií. Jejím oblíbeným motivem byl mimojiné také strom. [5]

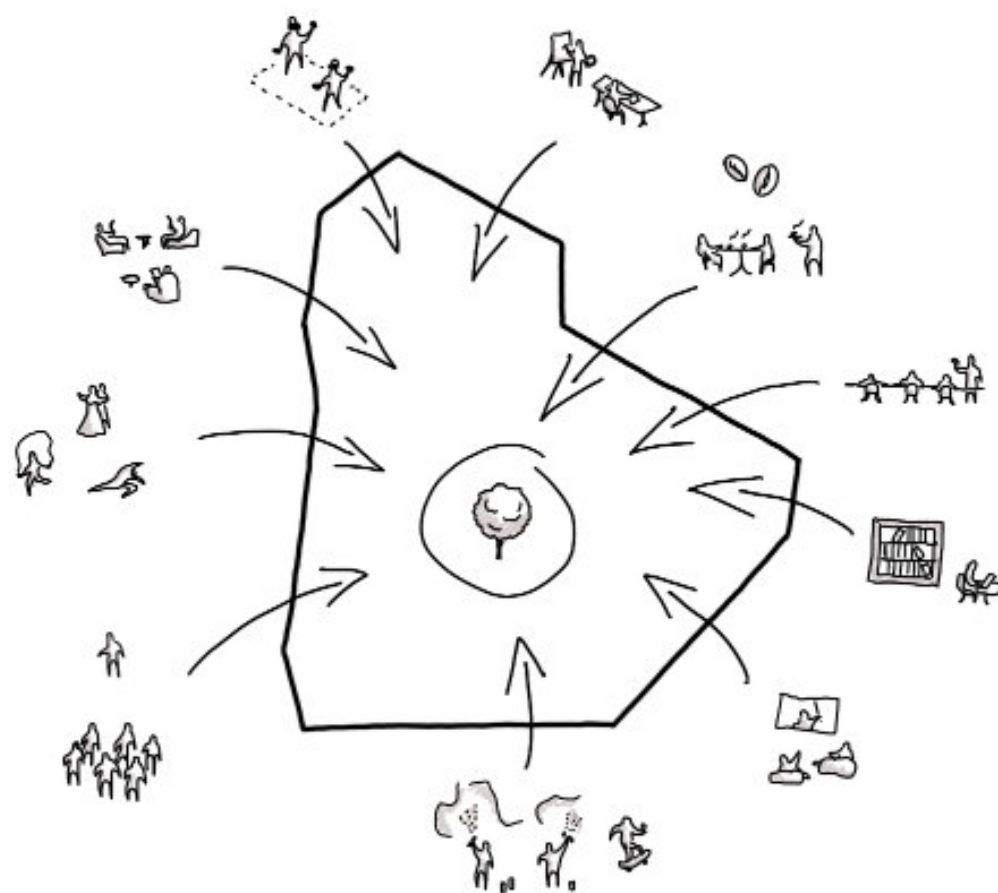
Kulturní centrum

Kulturní centrum můžeme považovat za více disciplinární zařízení, kde v synergii pracuje s mnoha různými disciplínami které slučuje pod jednu střechu a která se u nás i na Slovensku v posledních letech hojně rozšiřují. Koncentrují se zde různorodé aktivity a jejich značným kladem je fakt, že dochází k synergii a lidé se zde setkávají, sdílějí věci a vznikají zde mezioborové projekty. Většinou tyto objekty slouží k trávení volného času ať už dětí, dospívajících nebo dospělých, v ideálním případě pro všechny. Zřizovatelem této instituce je převážně obec. Jedná se převážně o multižánrová komunitní a mnohdy i polyfunkční objekty.

Původní myšlenkou kulturního domu bylo zejména vytvoření ustáleného místa k prezentaci kultury v daném městě, případně i regionu. V posledních letech se ale jejich účelovost a využívání přeformovalo také k podpoře místních komunitních aktivit, pořádání kulturních akcí, oživení veřejných prostorů či k funkci vzdělávací, ale také ekonomické. Svou činností tak podporují lokální komunitu.

V objektu se mísí nové technologie i klasické umění, literatura, apod. Je to živý objekt, neustále proměnný, a každý z nich je unikátní. Záleží vždy na skupině která jej založila, za jakým účelem a na jakém se nachází místě. Jedná se tedy o opak klasických kulturních objektů s jedním účelem, jako jsou například divadla nebo muzea, ale spojením, vytvářející polyfunkční místo disponující dostatečnou kapacitou prostorů pro tyto aktivity. Kromě výše zmíněných se tato centra často zabývají projekty podporující mladé nebo začínající umělce. Vezměme tak ku příkladu vznik Cooltour v Ostravě [6], který vznikl na základě takovéto myšlenky, kdy jsou cíleny speciálně na sociálně znevýhodněné skupiny, případně rozvíjí vztah lidí a lokální komunity k místu, kde žijí. Kulturní centrum tak pro tyto aktivity poskytne produkční a materiální zázemí. Převážně se jedná vždy o organizace s neziskovým účelem s propagací umění, podporování uměleckých aktivit a vzdělávání právě v této oblasti.

Mnohé kulturní domy u nás postupem času v poloprázdné prostory bez užší provázanosti s tvůrci a diváky. Nově vznikající centra jsou tomu právě opakem - nabízející synergii a spolupráci různých skupin, oborů, disciplín a komunit, kdy díky této přidané hodnotě je jejich produkce jedinečná. Vznikají zde například různé projekty, které by nemohly vzniknout nikde jinde, jelikož by se zde nepotkaly "odlišné světy".

„Komunitní centrum můžeme považovat za korunu stromu, když se komunitní práce rozvine a je tedy nutné se uhnízdit. A naopak, komunitní centrum můžeme také považovat za kořenový obal, ze kterého začíná růst kmen - společná myšlenka a cíl, který se postupně rozvětjuje do větví a větviček, z nichž každá může nést další myšlenku.“

(Havrdová, 2013, str. 143).

01 Centrum města Valašské Meziříčí

Muzejní a galerijní centrum Valašské Meziříčí

Galerie Kaple

Galerie Sýpka

Kino Svět

02 Zámek Kinských

Zámek Kinských

Amfiteátr v zámeckém parku (Kinských)

Muzeum regionu Valašsko v zámku Kinských

Jurkovičův altán

0 35 100 200m

01 Centrum města Valašské Meziříčí

Muzejní a galerijní centrum Valašské Meziříčí

Galerie Kaple

Galerie Sýpka

Kino Svět

02 Zámek Kinských

Zámek Kinských

Amfiteátr v zámeckém parku (Kinských)

Muzeum regionu Valašsko v zámku Kinských

Jurkovičův altán

03 Kulturně společenské centrum

S vytvořením nového kulturního objektu dotvoříme ve městě pomyslný trojúhelník organizací a středisek pro kulturní a společenské aktivity- v centru města, v historickém Zámku Kinských a naproti nádraží v nové městské čtvrti.

0 35 100 200m

 Předpokládaná možná trasa pěších
směřující k centru

Ztěžejní myšlenkou urbanistického
návrhu je také doprava pěších směrem k
centru, jak pro místní obyvatelé, tak kvůli
snadné orientaci pro nově příchozí.

Nejvhodnější trasa by vedla diagonálně
přes řešené území současného
brownfieldu - okolo objektu bývalého
hotelu Apollo. Druhou možností by bylo
podél Rožnovské Bečvy.

0 35 100 200m

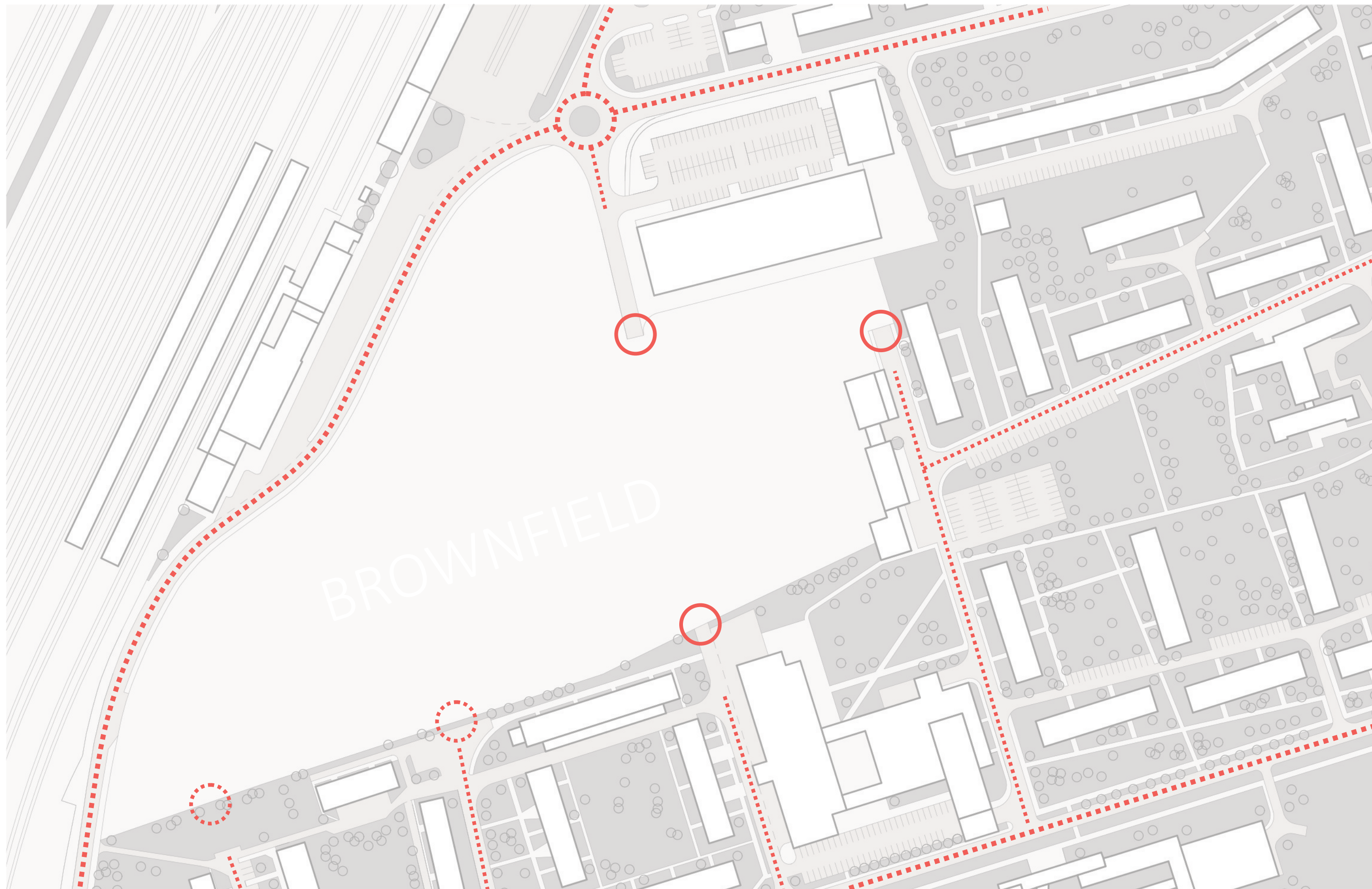

- zóna bydlení
- zóna edukativní
- zóna komerční
- zóna nádraží

0 10 30 60m

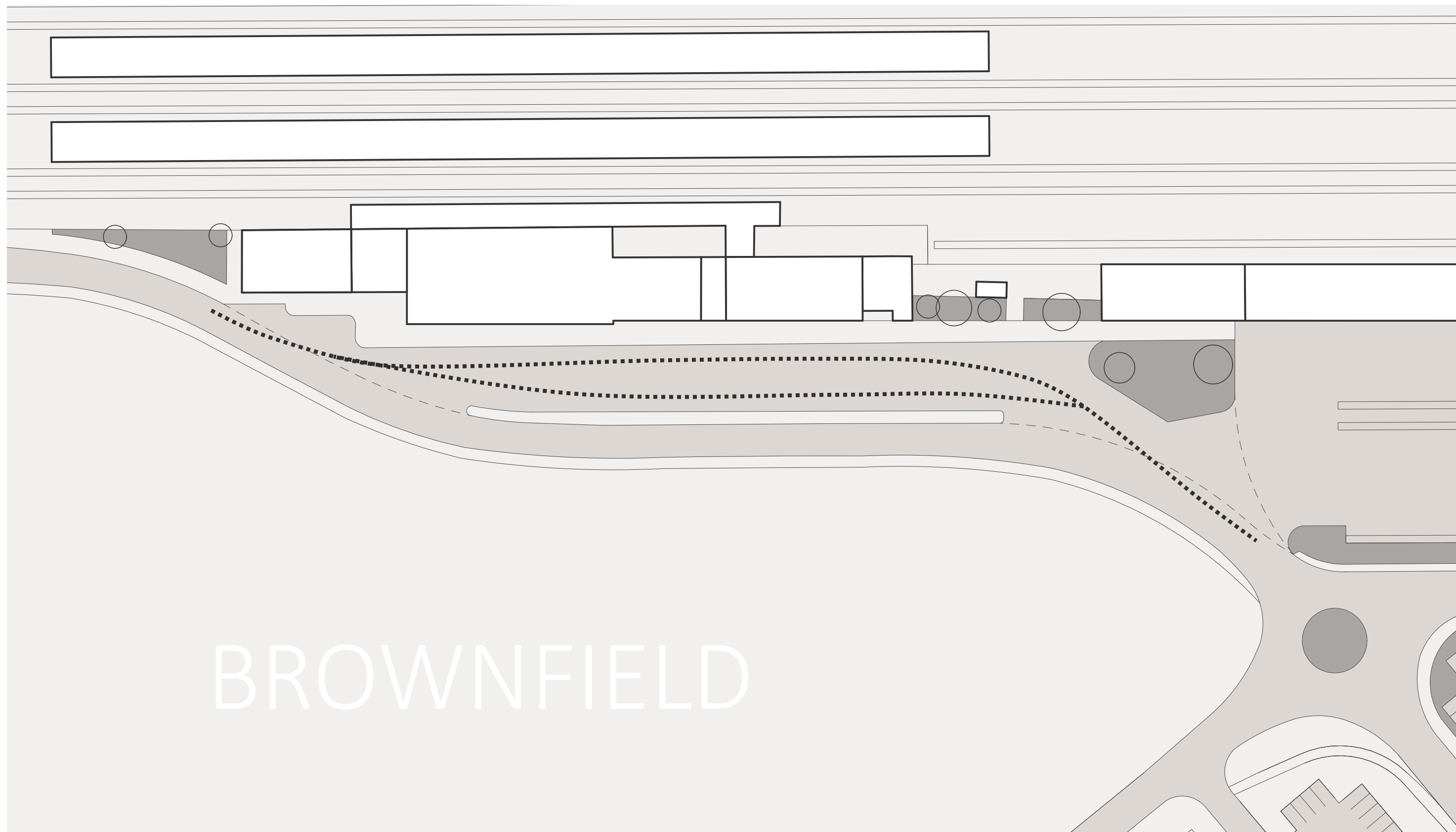

0 10 30 60m

Oblast je silně neuchopená a dochází k dopravním karambolům. Ulice se rozšiřuje při vjezdech i výjezdech do přednádražního autobusového prostoru, autobusové zastávky jsou roztroušeny. Nenachází se zde zastřešení pro čekající pasažéry, což je pro takto frekventované nádraží silný nedostatek. Statická doprava je roztroušena po celém území a nejsou zde přímo určená parkovací místa. Nádraží je od brownfieldu distancováno kovovým oplocením.

Autobusová doprava zde funguje lineárně - autobusy se zde neotočí, je proto tedy nutno to vést pouze tímto způsobem

Je zde minimální a špatně řešený prostor pro přistavení a vyložení, včetně možnosti taxi vozů

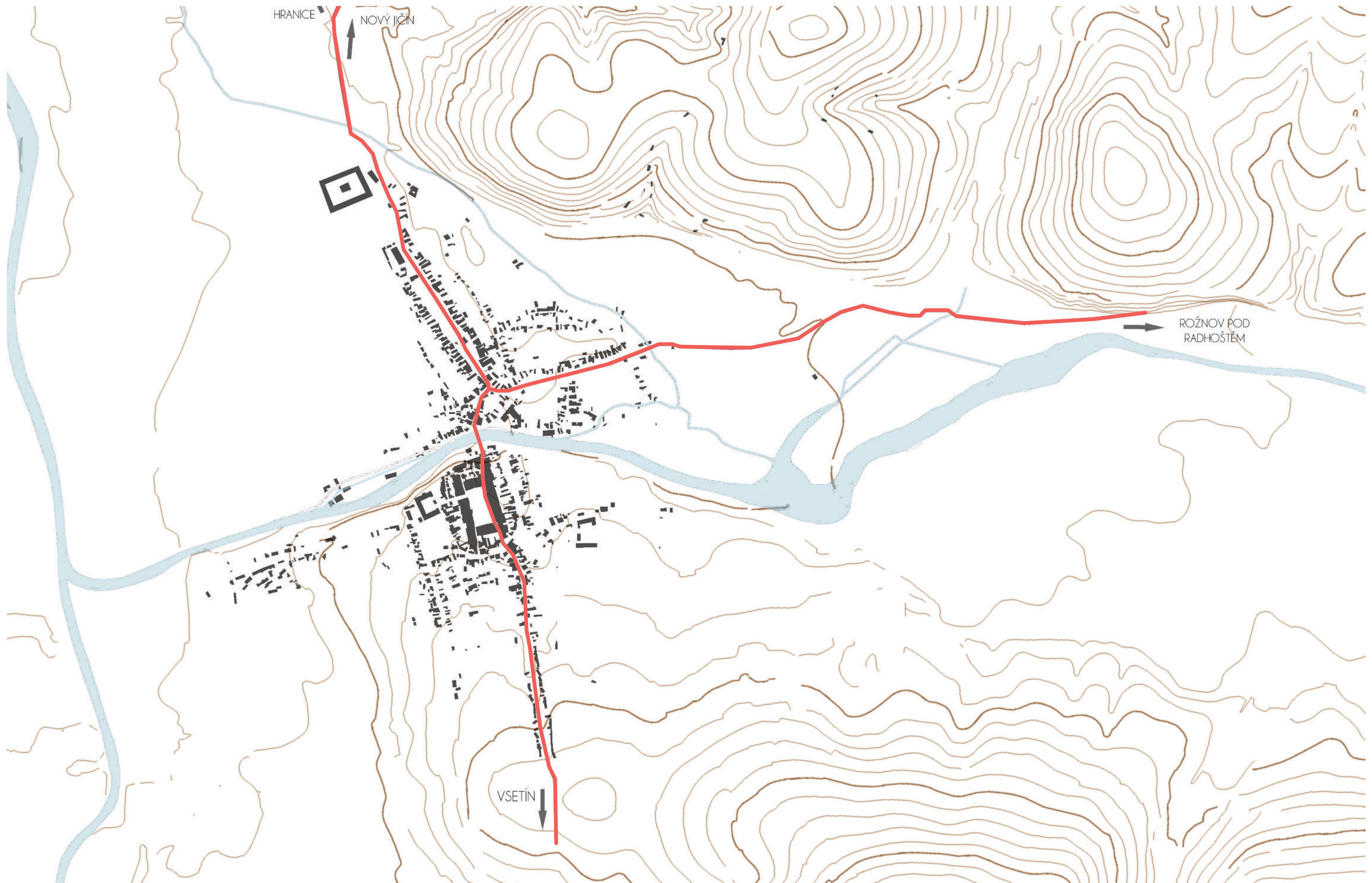
0 5 15 30m

Rozbory města

0 70 200 400m

- hlavní tok řeky
- park
- zeleň
- pole
- alej

0 70 200 400m

0 70 200 400m

- Výstavba v 80. letech
- Výstavba v 70. letech
- Výstavba v 60. letech
- Výstavba v 50. letech
- Poválečná výstavba

0 70 200 400m

0 70 200 400m

- 1- 2 podlaží
- 3- 4 podlaží
- 5- 6
- 7 a více podlaží

0 70 200 400m

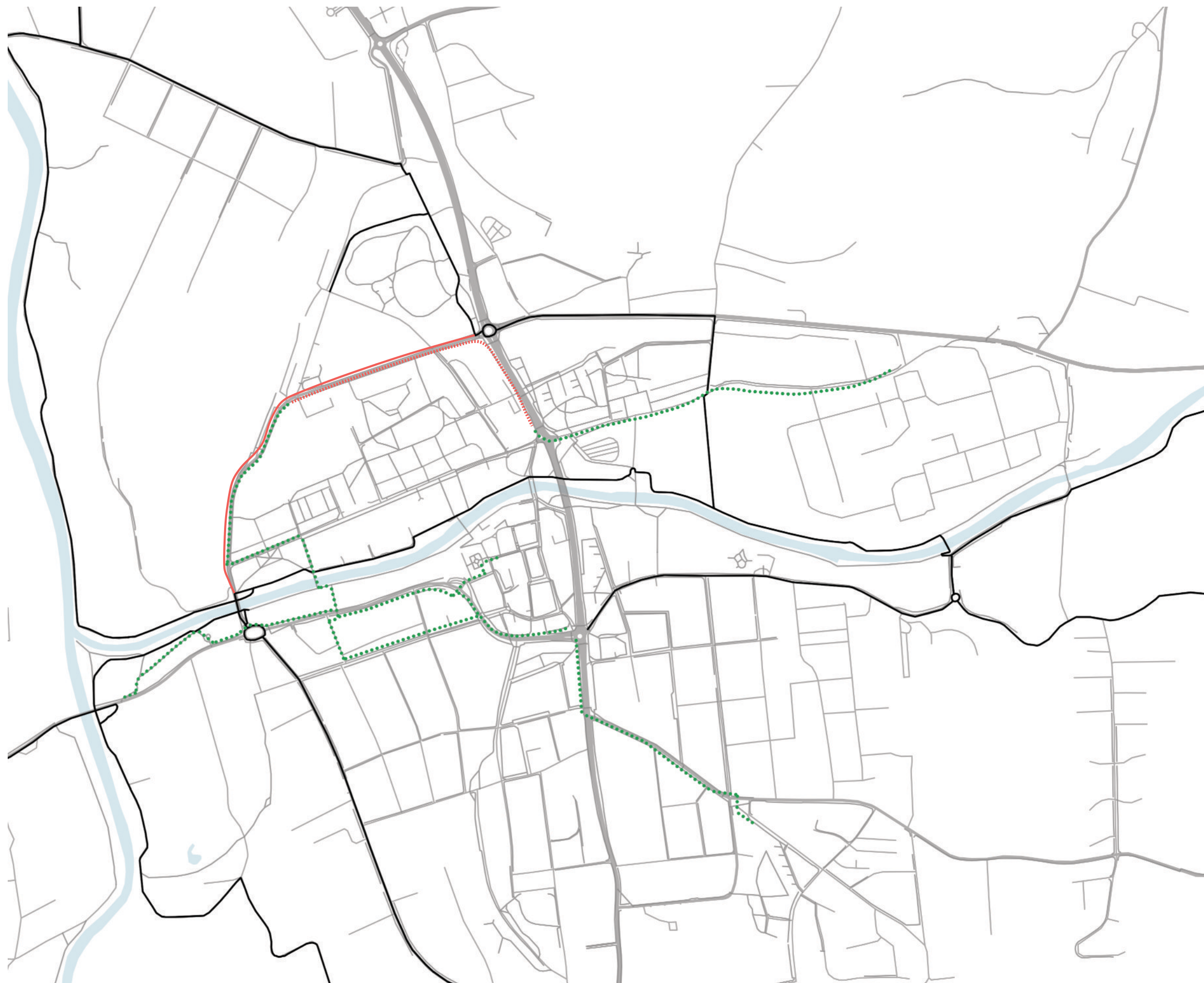
- objekty veřejné dopravy
- silnice 1. třídy
- silnice 2. třídy
- silnice 3. třídy
- == koleje
- autobusová zastávka

1- vlakové nádraží
2- autobusové nádraží

0 70 200 400m

- chodníky
- cyklostezka a cyklotrasa
- ... naučná stezka
- možné propojení cyklostezky
- ... možné propojení naučné stezky

0 70 200 400m

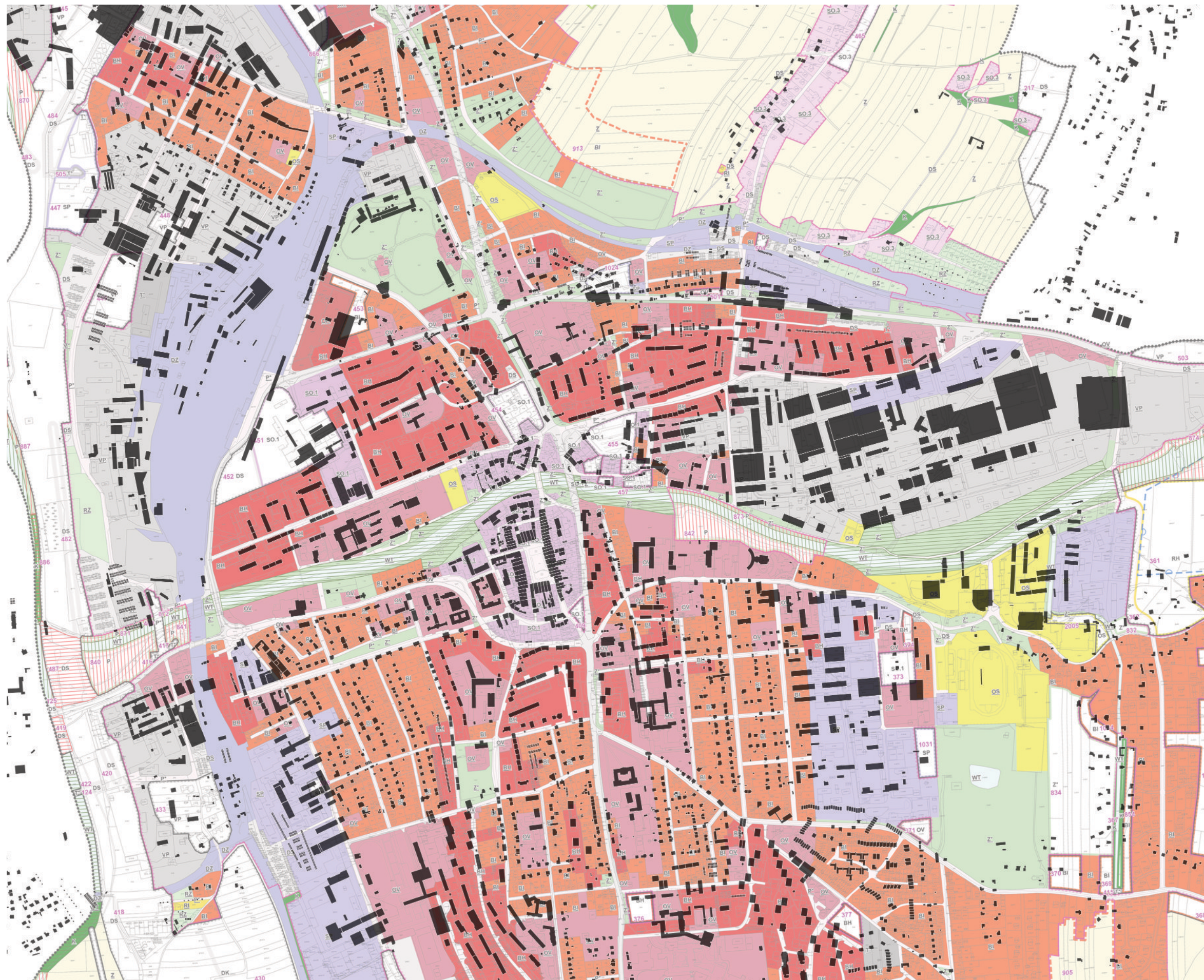

- hlavní tok řeky
- park
- zeleň
- pole
- alej

0 70 200 400m

Plochy:

		bydlení- hromadné
		bydlení- individuální
		hromadné rekreace
		rodinné rekreace
		ob.- veřejná vybavenost
		ob.- komerční zařízení
		ob.- telovýchova a sport
		ob.- veřejná pohřebiště
		veřejného prostranství
		smíšení v centrální zóně
		smíšené obytené vesnice
		směšené rekreační
		silniční dopravy
		dražní dopravy
		kombinované dopravy
		technické infrastruktury
		tech. zabezpečení obce
		těžkého průmyslu
		lehkého průmyslu
		zemědělské a lesnické
		smíšené výrobní
		vodní
		sídelní zeleně
		krajinné zeleně
		přírodní
		zemědělské
		nezastavěného území
		lesní
		specifické

0 70 200 400m

- 1- Vzdělávací instituce
- 2- Kultura
- 3- Světové stavby
- 4 - Administrativní budovy
- 5- Zdravotní a sociální služby
- 6- Ochrana obyvatelstva

0 70 200 400m

Historická rostlá zástavba

- 01- Kostel Nanebevzetí Panny Marie (1419)
- 02- Kostel Sv. Jakuba Většího (16. st.)
- 03- Zámek Žerotínů (1. pol. 16. sts)
- 04- Kostel Největší Trojice (2. pol. 16. st.)
- 05- Krásenská Radnice (1580)
- 06- Zámek Kinských (1730)
- 07- Novorenesanční Gymnasium (1875)
- 08- Evangelický kostel (1908)
- 09- Vila manželů Začalových

První republika a meziválečné období

- 10- ZÚ pro výchovu dětí hluchoněmých (1909)
- 11- Vlastní vila A. Grubera (1910)
- 12- Vila manželů Dostálkových (1922)
- 13- Dům A. Baslera (1923)
- 14- Dům J. Hofmana (1924)
- 15- Dům Ing. Tomana (1925)
- 16- Vlastní vila J. Místeckého (1926)
- 17- Budova státní správy politické (1928)
- 18- Sídlo městské spořitelny (1930)
- 19- Funkcionalistický obchodní dům (1930)
- 20- Funkcionalistický obchodní dům (1932)
- 21- Vlastní vila B. Krupky (1923)
- 22- Dům cukráře A. Studeníka (1934)
- 23- Vila R. Chumchala (1934)
- 24- Dům A. Varhaníčkové (1939)

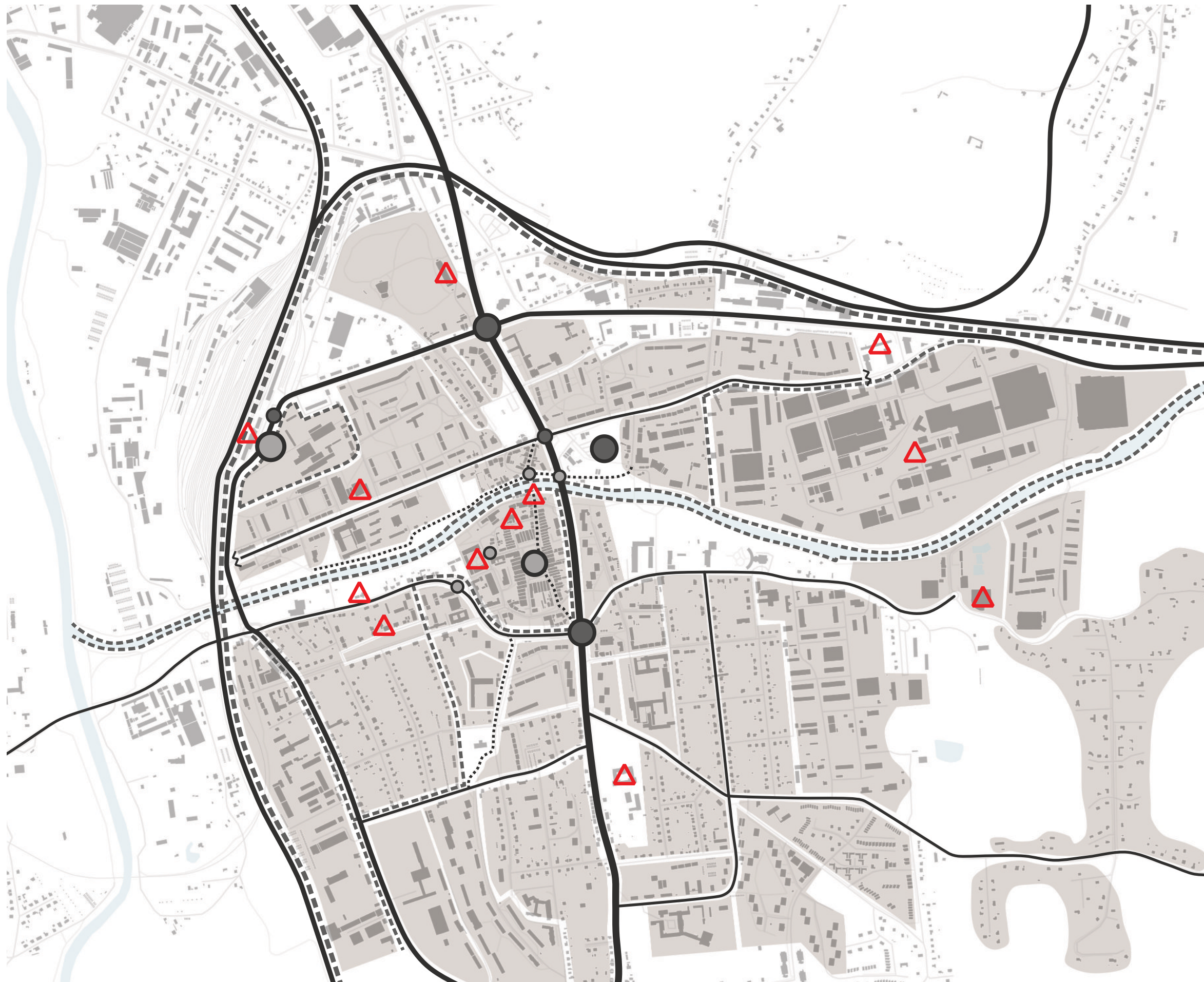
Poválečné období - současnost

- 25- Hvězdárna
- 26- Adaptace přízemí secesního domu (1967)
- 27- Hospic Citadela (2004)
- 28- Dům na půli cesty II. (2004)
- 29- Restaurace Snoza (2007)

0 70 200 400m

Rozbor místa dle kevin lynche - město

Rozbor byl vytvářen dna základě knihy Obraz města- Image of the city od známého Amerického autora Kevin Lynche z roku 1960.

Kniha se zabývá rozbořem místa z pohledu uživatele, i z laické veřejnosti. Mnohdy se jedná o více subjektivní hodnocení, nicméně z analýzy jasně vyplývá – ať už jste laik nebo ne, že Valašské Meziříčí je město bariér.

- - Trajektorie
- - - - - Bariéra
- - - - - Zóna s bariérou
- ▲ Významný objekt
- automobilový dopravní uzel
- pěší uzel

0 70 200 400m

Reference

- [1] FLEKÁČOVÁ, Martina, Architektura a Urbanismus Valašského Meziříčí ve 20. stol, Průzkumy Památek XIX, Národní Památkový Ústav, Praha, 2012 [cit. 01-03-2019]
- [2] Brownfields Příručka, Dr. Uwe Ferber, Projektgruppe Stadt + Entwicklung Leipzig, Dr. Paul Nathail, University of Nottingham, Jřina Bergatt Jackson, IURLS Praha, Marcin Gorski, Ph.D., Rafal Kryzwon Ph.D., Lukasz Drobiec, Ph.D, Slezská polytechnika, Doc. PhDr. Dagmar Petříková Ph.D., Prof. Ing. arch. Marořka Finka Ph.D. SPECTRA STU Bratislava, FA, 2006, [cit. 02-05-2019]
- [3] Kultura Ve Valašském Meziříčí, www.valaskemezirici.cz, dostupné z :<https://www.valasskemezirici.cz/kultura/ds-1005> [online] [cit. 02-05-2019]
- [4] ARENDTOVÁ, H. Krize kultury: čtyři cvičení v politickém myšlení, překlad: Martin Palouš, 1. vydání, Mladá Fronta, Praha, 1994, ISBN 80-204-0424-4
- [5] Jaroslava Hýžová, ak. mal., Osobnosti Valašského Slavína., Valašské muzeum v přírodě [online], 2010 [cit. 29-01-2019]
- [6] TCHELIZE, David, Multižánrová kulturní centra v České Republice, bakalářská práce, vedoucí práce MgA. Jonáš Konývka, Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Divadelní fakulta, Brno, 2015 [online] [cit. 01-03-2019]

Další použitá literatura

NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci: krajina, místo, architektura. 2. vyd. Přeložil Petr KRATOCHVÍL, přeložil Pavel HALÍK. Praha: Dokořán, 2010. ISBN 978-80-7363-303-5.

NEUFERT, Ernst, NEUFERT, Peter, ed. Navrhování staveb, . 2. české vyd., (35. německé vyd.),Consultinvest, 2000. ISBN 8090148662

SITTE, Camilio- Stavba měst podle uměleckých zásad, 2. vydání, přeložil Vladimír Buriánek, Arch, 1995, ISBN 7988087318218

Obrazové přílohy

Obr. 1 - Vítězný návrh na regulační plán města, 1939, Václav Hliský, Richard F. Podzemný, Antonín Tenzer, Architektura ČSR I, 1939, s. 247

Obr. 2 - Foto Jaroslavy Hýžové, ak. mal. [online]
ze zdroje: <https://www.iumeni.cz/katalogy/umelci/hyzova-jaroslava-u000005/>